

Yttrande

Handläggare

Jonas Pålsson
Havsmiljöenheten
jonas.palsson@havochvatten.se

Datum 2023-09-05

Dnr 02090-2023

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Yttrande över EU-kommissionens Sjöfartspaket

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten har beretts tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens förslag om (1) olycksutredningsdirektivet, (2) hamnstatskontrolldirektivet, (3) flaggstatskontrolldirektivet, (4) föroreningar från fartyg samt (5) Europeiska sjösäkerhetsbyrån - det s.k. sjöfartspaketet. Myndigheten lämnar här följande yttrande.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) tillstyrker förslagen i EU-kommissionens sjöfartspaket.

Samtliga förslag tillstyrks:

1. Olycksutredning
2. Hamnstatskontroll
3. Flaggstatsförpliktelser
4. Föroreningar från fartyg
5. EMSA – Europeiska sjösäkerhetsbyrån

HaV arbetar för att uppnå god status respektive god miljöstatus i våra vatten- och havsområden och för att uppnå miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag. Förbättrade möjligheter att minska miljöpåverkan är därför av stort värde, vilket EU-kommissionens sjöfartspaket sammantaget innebär. Förslagen sammantaget kommer dock att i viss mån öka den administrativa bördan, vilket kan leda till minskad efterlevnad. Detta bör beaktas i fortsatt arbete och effekten minimeras.

Motivering

Generellt för alla förslagen välkomnar HaV en översyn och uppdatering av Direktiven, så att dessa följer internationella uppdaterade regler. HaV välkomnar även att omskrivningar pekar på högre ambitioner för skydd av havsmiljön och minskad klimatpåverkan, samt en övergång till digitala verktyg, då dessa är mindre resurskrävande och således mer miljövänliga.

HaVs specifika kommentarer för de olika förslagen är:

Olycksutredning

HaV tillstyrker förslaget.

HaV välkomnar att även olyckor med fiskebåtar under 15 m i större mån blir undersökta, då även dessa kan ge upphov till oljespill eller annan marin miljöpåverkan vid en olycka.

Hamnstatskontroll

HaV tillstyrker förslaget.

HaV välkomnar att även större fiskefartyg nu kan inspekteras och att EMSA föreslås stödja medlemsstaterna med relevant utbildning och centraliserat rapporteringssystem. HaV anser dock att inspektion av alla fiskefartyg, oavsett storlek, bör vara obligatorisk och inte frivillig. Även fiskefartyg påverkar såklart havsmiljön vid olyckor som medför oljespill eller förlust av fiskeredskap som sedan fortsätter att spökfiska. Riskbaserade inspektioner kommer att fungera avskräckande och förhoppningen är att fiskefartygen i dåligt skick och som har störst risk att förolyckas inte kommer att användas.

HaV välkomnar även att fartygens riskprofil får ett större miljöfokus än tidigare.

Flaggstatsförpliktelser

HaV tillstyrker förslaget.

Förbättrad sjösäkerhet generellt leder till minskade olyckor och minskad miljöpåverkan i havet.

Föroreningar från fartyg

HaV tillstyrker förslaget.

HaV välkomnar hårdare sanktioner för miljöbrott och håller med om att sådana åtgärder får bäst resultat om de implementeras i hela EU. HaV har vid ett flertal tillfällen påpekat de låga påföljderna för miljöbrott med få lagförda förorenare och låga böter och är positiva till starkare åtgärder för att få bukt med detta problemet.

HaV välkomnar även att ändra Direktiv 2005/35/EC att utöka listan på miljöfarliga ämnen till att även inkludera MARPOL 73/78 Annex IV till VI, samt att även inkludera föroreningar och utsläppsvatten från skrubbrar. Dessa listor bör regelbundet ses över och uppdateras.

HaV välkomnar även praktiska initiativ för att skydda visselblåsare som anmäler miljöbrott enligt EU Direktiv 2019/1937.

EMSA

HaV tillstyrker förslaget.

HaV välkomnar ett ökat mandat för EMSA att fokusera på havsmiljö och minska koldioxidutsläpp från sjöfarten. Med EMSAs utökade uppgifter från de olika delarna av sjöfartspaketet, är det viktigt att tillgodose att EMSAs ökade resursbehov är kostnadseffektivt och ger den önskvärda effekten av alla förslag.

Beslut om detta yttrande har fattats av vikarierande generaldirektör Eva-Britt Eklöf Petrusson efter föredragning av utredaren Jonas Pålsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Mats Svensson, tillförordnade enhetschefen Fredrik Lindgren och verksjuristen Fredrik T Lindgren medverkat.

Eva-Britt Eklöf Petrusson

Jonas Pålsson

Bilagor:

Inget

Kopia till:

HaV Diarium